

ΦΑΝΑΡΙΩΤΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ο ΤΣΑΜΠΑΣΗΣ ΚΑΝΑΡΗΣ

Όλο τὸ Φανάρι ἦταν ἀνάστατο τὴν τελευταία Κυριακὴ τῆς ἀποκριᾶς. Ὅλα τὰ παιδιά ἀπὸ μῆνες ὠνειροπολούσαμε νὰ ἰδοῦμε τὸν τσαμπάση. Ἔτσι νὰ γυρνᾷ στοὺς δρόμους σὲ κοντάρια ἀψηλά, πάρα πολὺ ἀψηλά, μὲ χρυσᾶ ρούχα καὶ μὲ κατηφεδένια μάσκα, νὰ φθάνη στὰ τρίτα πατώματα τῶν σπιτιῶν καὶ χαμηλὰ στὴν γῆ ἢ συνοδεία του νὰ βροντοκοπᾷ ἕνα πελώριο τούμπανο καὶ νὰ παίζῃ ἐντόπιους σκοποὺς στὸ κλαρίνο. Καὶ τσαμπάσης ἦταν ὁ Κανάρης! Ὅνομα ποὺ μέσα στὴν φαντασία τοῦ λαοῦ ἦταν μυθικό, μεγάλο. Καὶ γιὰ τοῦτο ἕνας ποὺ ἤξευρε νὰ περπατῇ μὲ τὰ κοντάρια, πῆρε τὸνομα αὐτό, τῶκαμε δικό του καὶ κάθε χρόνο, τὴν ἀποκριὰ τὴν τελευταία, ἔδβαινε, ὡς ἄλλος μυθικός ἥρωας, τσαμπάσης στὸ Φανάρι.

* * *

Πρωτὶ-πρωτὶ ἔτρεξα στοὺς δρόμους ν' ἀκούσω τὸ τούμπανο καὶ τὸ κλαρίνο, ναῦρω τὸν τσαμπάση. Τὸν ἤυρα στὸν ἀπάνω μαχαλᾶ, σὲ στενοὺς δρόμους, μέσα στὰ ξύλινα σπίτια. Ὅλος ὁ κόσμος γιορτερός ἐχύθηκε στὰ παράθυρα. Πλῆθος παιδιά ἤρχετο ἀπὸ τοὺς παραδρόμους. Τὸ κλαρίνο ἔπαιζε καὶ τὸ τούμπανο κτυποῦσε τὸν ρυθμό, βροντοκοποῦσε τὸ τραγοῦδι. Ἐνας μεγάλος κύκλος ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ καὶ ἀπὸ ἀναρίθμητα παιδιά τριγυροῦσαν τὸν τσαμπάση. Καὶ ἡ συνοδεία ἀπὸ σπιτί σὲ σπιτί, ἀντικρυστὰ καὶ στὴν σειρά ἔκαμνε τὸν γῦρο της. Ὅλοι ὠμιλοῦσαν: εἶδες τὸν τσαμπάση; εἶδες τὸν Κανάρη, τὸν Κανάρη;

* * *

Ὅταν τὸν ἀντίκρυσα ἐγὼ, ἡ πνοή μου πιάσθηκε. Νὰ ὁ τσαμπάσης, ὁ Κανάρης! Ντούμ-ντούμ! Ντούμ-ντούμ! τὸ τούμπανο κτυ-

ποῦσε, ὅπως κτυποῦσε κ' ἡ καρδιά μου. Ὁ τσαμπάσης μὲ κατη-
φεδένια ρούχα κόκκινα, μὲ χρυσωμένη στὸν ὦμο πελερίνα ποῦ
εἶχε χρυσὰ κρόσια, μὲ σκοῦφο κόκκινο, μὲ φτερό, μὲ πανταλόνι
ὡς στὰ γόνατα καὶ μὲ κάλτσες ἀψηγλές δεμένες μὲ τὰ θεόρατα
κοντάρια ποῦ εἶχε στὰ πόδια του. Ἔτσι ἐφθανε ὡς στὰ παράθυρα
τῶν σπιτιῶν καὶ ἡ γυναῖκες ἔμπαιναν μέσα τρομαγμένες. Μὰ ἐκεῖ-
νος ἔλεγε κανένα ἔξυπνο λογάκι, ἔπαιρνε τὴν δεκάρα, ἔπινε καὶ
κάτι ἂν τὸν ἐκερνοῦσαν καὶ πῆγαινε στὸν γῦρο του. Ὁ Κανάρης!

* *

Πέρασε ἡ ἀποκρηά, πέρασαν μερόνικτα καὶ ἡ εἰκόνα τοῦ τρο-
μεροῦ ἀνθρώπου μὲ τὰ κόκκινα ρούχα, μὲ τὰ πελώρια ξύλινα πο-
δάρια καὶ μὲ τοὺς φοβεροὺς ἐκείνους διασκελισμοὺς δὲν ἔφυγε
ἀπὸ τὸν νοῦν μας. Τὸ ἓνα παιδί ἔλεγε πῶς ἀπὸ μακριὰ κινήγησε
ἓνα ἐβραῖο, τὸν πρόφθασε καὶ μὲ μιὰ κλωτσιὰ τὸν πέταξε ὡς στὸν
παρακάτω δρόμο. Τὸ ἄλλο παιδί ἔλεγε πῶς ἦταν βράδυ, ὅταν ἔκαμε
τὸν γῦρο του στὴν ἐκκλησία τοῦ Μουχλιῦ μὲ τὸν βυζαντινὸ τὸν
τροῦλο, καὶ πῶς ὅταν ἐφίλησε τὸν σταυρὸ τῆς ἐκκλησίας, τὸ
τούμπανο καὶ τὸ κλαρίνο ἔσταμάτησαν. Ἐνόμιζες πῶς τὴν ὥρα
ἐκείνη λειτουργοῦσε ἡ ἐκκλησιὰ καὶ περνοῦσαν τὰ Ἅγια. Καὶ ἓνα
ἄλλο παιδί ἔλεγε, πῶς ὅταν νύκτωσε, εἶδε τὸν Κανάρη ποῦ σήκωσε
ἀψηγλὰ τὰ πόδια, ποῦ πάτησε τὰ κεραμίδια τῶν σπιτιῶν καὶ πῶς
διασκελιζοντας μέσα εἰς τὸ μισοσκοτάδο χάθηκε στὰ σύννεφα.
Ἦταν ἀνθρωπος ποῦ ἤλθε γιὰ τὴν ἀποκρηά, ποῦ δὲν ἐπάτησε
στὴν γῆ, ποῦ ἤλθε κ' ἔφυγε. Ἦταν ὁ τσαμπάσης, ὁ Κανάρης!

[Κων πόλις. Φανάρι]

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ "ΒΑΡΒΑΡΑ,,

ΚΑΤΑΡΑ

Ἐὸ βρέφος ἐσπαρτάρησε, ἐξεψύχησε
στὰ νύχια τοῦ αἰμοδόρου· ἡ ὠραία κόρη
παράδερνε στὰ χέρια του, στὴ λύσσα του·
στηθοκοπώντας ἡ μητέρα ἐθώρει.

Ὁ γέρος, ξαπλωμένος κ' αἱματόπνιχτος,
θωρῶντας τῶν παιδιῶν του τὴ λαχτάρα,
ἔβαψε μέσ' στὰ αἵματα τὸ χέρι του
κ' ἔγραψε μὲ τὸ δάχτυλο: **κατάρα**.

[24 Ἰουνίου 1913.]

ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗΣ